DÉPOT LÉGAL
LE DIRECTEUR GÉRANT:
Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

SỐ 1018 NĂM THỨ MƯỜI MỘT MỖI SỐ 4 XU 丙子年 十二月十四日 NGÀY THỨ BA 26 JANVIER 1937

GIÁ BÁN
ĐÔNG-PHÁP | NGOẠI-QUỐC
Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương lượng trước.

TIẾNG-DÂN
聲 La Voix du Peuple 民

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ: thứ ba, thứ năm và thứ bảy

BÁO-QUÁN
Số 123, đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép nói: số 62
Giây thép: TIENGDAN HUE

Nghề gì cũng thông nhứt mới tấn bộ.

NGHỀ NGHIỆP không thống-nhứt
(Nghề nông cũng thế)

Tiếng-Dân trước có bài: « Nông-thôn truỵ-lạc », nay được bài nầy của độc-giả cũng nói về nghề nông, đăng y nguyên văn. L. T. S.

Ở nước ta trước kia chỉ chuyên sống về nghề nông, còn các nghề công thương chỉ là phụ thuộc; lại thêm cái nạn sông ngăn núi cách, đường giao thông không tiện lợi, nên người ở đâu làm ăn ở đấy, không có cái lối trao đổi ý kiến, truyền dạy nghệ thuật cho nhau; công nghệ gì cũng giữ nền nếp cũ không chút gì đổi mới, cái cớ trên là một sự ngăn trở lớn trên đường phát triển.

Những công nghệ sẵn có, đại loại như nghề đường phèn ở Quảng-Ngãi, nghề làm sòng thần ở Bình-Định, nghề dệt hàng ở Quảng-Nam, cùng các nghề riêng ở mỗi xứ, hễ xứ nào quen theo nghề gì thì tự làm lấy, mà xứ khác không có cũng không biết bắt chước; cho đến như « chè » là thứ thổ sản nơi nào cũng có mà cách dùng khác nhau: như ở Nghệ Tịnh thì dùng chè xanh (chè để nguyên lá vậy mà nấu uống), cùng chè nụ (hoa chè; còn ở Quảng-nam thì hái chè đọt non (đạp phơi khô), ở Huế thì bán chè bó v. v. Xem đó đủ thấy nghề nghiệp không thống nhứt, ở đâu làm theo thói quen ở đó.

Song đó là nghề riêng, không nói làm gì, đến cái nghề nông là nghề gốc, khắp ở trong nước đâu đâu cũng có ruộng đất, đâu đâu cũng làm nghề nông, mà ở trong từ cách gieo vãi cày cấy đến cách thuê mướn nhân công, mỗi nơi mỗi khác, không nơi nào giống nhau, rõ là cái điều đáng buồn cười.

Vì theo địa thế và khí hậu, nơi làm mùa sớm, nơi làm mùa muộn, xứ thì một năm một mùa, xứ thì làm được 2 mùa, cùng thổ nghi với giống lúa phải thích hiệp nhau. Đó là theo chỗ kinh nghiệm mấy trăm đời lưu truyền của nhà nông. Cái đó hợp lẽ. Đến cách thuê mướn giữa chủ ruộng với nhân công rất là phiền phức, không nơi nào giống nơi nào cả, chỉ nói riêng về một đôi tỉnh ở xứ Trung-kỳ đã thấy cách so le đó:

1) Những làng có công điền, trừ phần quân cấp mỗi người dân bao nhiêu, họ tự làm lấy không kể, ngoài ra hoặc ruộng làng cho tá, người xuất tiền ra tá bao nhiêu mẫu, số tiền là bao nhiêu, trong kỳ hạn là mấy năm v. v. trả tiền một lược; trong kỳ hạn đó, ruộng kia thuộc quyền chủ tá; không chỉ ruộng làng, phân cấp riêng, cũng cố tá cũng bán hoa lợi, người có tiền chỉ mua mùa lúa không phải làm ruộng.

2) Ruộng tư thì có lắm cách:

A) Cho tá có kỳ hạn như trên.

B) Làm rẽ.— Người không có ruộng tới chủ ruộng lãnh làm một mẫu hoặc 5, 7 sào chẳng hạn, bên có ruộng, bên ra công đến mùa chia hai. Cách nầy nhà không ruộng phải tùy lụy chủ ruộng.

C) Làm cặp.— Nhà có ruộng thuê người cày, như 2 mẫu ruộng, chỉ phân cho người làm cặp 5 sào, trâu bò, giống má, cơm ăn, người chủ ruộng chịu hết, người cày kia ra công cày cấy cả 2 mẫu ấy, đến mùa thì được chia 1 hoa lợi, cái hoa lợi 5 sào mà chủ đã định kia.

Đó là nói đại khái, ngoài ra công cày, công cấy, công gặt, nhổ mạ, mỗi nơi mỗi khác; có nơi thì thuê cả mùa, nơi thì thuê ngày, mà cách trả công, tổng trên với tổng dưới đã không đồng nhau, nơi thì trả lúa như ngày cày một ang, ngày gặt 2 ang, ngày cấy nửa ang v. v., nơi thì trả tiền, hoặc 1 quan, 5 tiền, 3 tiền, tùy thói quen mỗi nơi, đến nay còn làm như cũ; trừ ra những nơi nhân công hiếm hoi thì giá có tăng lên (như miền nguồn nhiều nơi thiếu người làm).

Trong nông thôn có nhiều nhà tiểu nông có một vài mẫu, tự người nhà làm lấy thì không kể.

Cách làm nghề nông như trên, có lẽ lưu truyền từ đời Bàn cổ lại giờ, không chút gì là thay đổi, ai làm riêng phần nấy, không có cái trường hiệp « thông lực hiệp tác ». Bởi vậy nên không làm được công việc to lớn như đắp đập xây sở... mà sanh ra mối tệ đào bờ lấn góc, tháo đập xoi mương, thường thường gây ra đám đánh nhau và kiện tụng nầy nọ. Cái chế độ « phần riêng con con » đó thật làm trở ngại cho nghề nông vô cùng!

Đứng trước cái hại « nghề nông không thống nhứt » kia mà không tìm cách gì để chỉnh đốn và cải lương, thì nghề nông xứ ta, dầu mấy trăm đời nữa cũng như ngày nay thôi; mà công cuộc cải cách to tát ấy, nếu không phải gio chánh phủ lưu tâm xem xét và thực hành, thì phần cá nhân hay đoàn thể nào, cũng không thể làm được.

Nghề nông là nghề gốc trên đường sống của dân sanh xứ nầy. Mong nhà đương cuộc lưu ý thay.

KIM-HỨA-HÀNH

CHUYỆN ĐỜI

Cũng một người mà sao có nhiều cách đón tiếp rứa!

Người ấy tôi muốn chỉ ông Justin Godard đại sứ của chính phủ Pháp đương đi điều tra tình hình về sinh lao động ở Đông dương. Cũng một bữa tàu ghé bến Saigon 1er janvier, mà lại bến tàu ấy trong một cuộc đón rước chung đã có nhiều cách khác. Một đường thì các quan chức chính từ trong các bộ lễ phục với những mề-đay, ai-sọp; binh lính huyên thiên; còn một bên thì hàng nghìn vạn người chỉ mang đến một cái thân « lao động. với hàng ngàn vạn bàn tay nắm chặt đưa ra chào; một bên thì bạn nhạc cử bài quốc ca om sòm, … một bên lại hát bài ca « quốc tế »; một bên thì diễn văn giới thiệu... lên xe đi..., còn một bên thì bị bọn lính xô lấn đánh đập, rồi còn bắt thêm mấy người. Những cách đón tiếp có khác nhau, nên đã tạo ra những kết quả khác nhau. Cái luật bất di dịch trên cõi đời, đành là vậy đó.

Bây giờ mới bình tâm mà xét để xem trong các cuộc đón tiếp khác nhau ấy, theo bên nào là phải hơn? Mình phải bảo rằng bên nào cũng phải hết, tuy là mình không thuộc phái cha phải tộ nào.

Mà phải chớ: một chính phủ thuộc địa đi đón tiếp một phái viên của chính quốc thì lẽ nào không cờ không lính, không diễn văn, không long trọng? Nhưng bên phái lao động bình dân đi đón một vị cứu tinh của mình thì lẽ nào không reo nữa kéo đến cho đông, lẽ nào không tung hô chiến tuyến bình dân vạn tuế? Phải. Nhưng nếu nhà đương cuộc chịu để lòng nghĩ xét, biết ngậm cái câu hơi lắng mạnh thanh đi đường anh, tôi đường tôi... thì cứ để mặc kệ, chớ đàn áp bắt bớ bà làm chi. Mình cho như vậy là thất sách quá.

Đó là mới nói sơ qua chuyện ở trong Saigon. Bây giờ mình hãy nghĩ đến cái phong trào đón tiếp ông Godard ở Huế. Thấy mấy lúc nầy có nhiều bạn nhiệt tâm nói về việc tổ chức đón tiếp ông Godard. Đón tiếp để tỏ tình liên lạc với anh em lao khổ Nam kỳ, đón tiếp để cho ông Godard cũng thấy rằng tình hình dân lao động ở Trung kỳ nào có hơn cái Nam kỳ, và ở Trung kỳ cũng một lòng reo nữa cho đợi đại sứ như một vị cứu tinh. Rồi cuộc đón rước ấy có sẽ thành không? Có sẽ sanh ra những chuyện rắc rối gì không? Mình chưa biết trước được, nhưng cũng là một cách đón rước, cách đón rước của đám dân nghèo. Còn bên chính phủ thì chắc cũng sẽ đón tiếp như vô số lần đã đón tiếp các vị thượng khách xưa nay. Nhưng ở đâu không biết chớ ở Huế đây mình thấy có một việc lạ, là cái lệnh báo quét vôi các nhà. Ở thì nhà nhóp phải quét sạch, cái lẽ tất nhiên, để cho hợp vệ sanh; và có nhà vì tưởi bẩng. vì lệnh bên trên nên làm mất vẻ đẹp cho thành phố và hại đến vệ sinh chung, thì cũng nên có một cái lệnh cưỡng bức họ. Nhưng cái nầy thì không phải thế, vì thấy có lính cảnh sát đi từng nhà bảo phải quét vôi, và những nhà nhóp phải quét đã đành, đến như những nhà sạch sẽ mới làm không lâu, mà nay cũng bị cái lệnh ấy! Lại một điều lạ là thấy bảo bỏ lít truyền phải có facture trả tiền cho thợ quét vôi mới được! Làm như thế thì nếu mình không tiền thuê thợ, tự quét lấy không được sao!

Người ta nói sự quét vôi nầy cũng có quan hệ đến cuộc tiếp rước.

Lamlây

Bắt thuốc lá đánh người

BÌNH-ĐỊNH. - Ngày 3 12 ta (15-2-37), tôi đi Quinhơn, ngang qua chợ Bàn châm (phủ An nhơn) xe hơi ngừng cho bộ hành lên xuống, vừa có người tây Thương chánh và người lính đi xe điện đến chợ ấy soát bắt thuốc lá, có đánh thoi vào ngực một người dân ông độ chừng trên dưới 40 tuổi, máu ở miệng và mũi chảy ra, bất tỉnh nhân sự, rồi xách bỏ lên xe ấy chở đi.

Hỏi thì người ở chợ đó nói người ấy quán ở Kiến Hàng (Tuy phước), vợ mới chết ngày tháng 8 năm ngoái, có hai đứa con dại; nay đi chợ mua thuốc về ăn, thấy người nhà Đoan lại dấu thuốc ở dưới đáy chiếc bầu nan, ông tây và tên lính lục bắt được, lại vất thuốc mà chạy, ông tây và người lính rượt theo bắt lại, nên đánh tại như thế. Sau ký giả đến Qui nhơn thì nghe người ta nói người bị đánh ấy đương nằm nhà thương, mà bịnh tình khá nặng, không rõ có sống với bầy con dại kia không?

Cái nạn « thuốc lá » thường xảy ra luôn!

Hay chuyện

THẾ GIỚI THỜI ĐÀM

Đức đòi đất thực-dân
(QUÂN - BỊ VỚI KINH - TẾ)

Làm rối bên Á đông là Nhật, mà làm rối cuộc Âu châu là Đức và Ý.

Nhật và Ý gần đây đã dùng võ lực bợ được miếng khá, khiến cho Đức sanh thèm, bầm tâm toan kiếm miếng. thành có tiếng gọi: Đức đòi đất thực dân!

Tiếng gọi ấy chính công sứ Đức trú ở Luân đôn ngày 15-12-36 đã công nhiên la lớn; mà Trung ương ngân hàng Tổng tài Đức-sa-hích-đặc, có đăng trên tạp chí « Ngoại giao qui san » Mỹ một bài, biểu thị cái hạn độ rất thấp về vấn đề Đức đòi đất thực dân ấy mà kết luận:

« Nhật và Ý hiện nay đã có đất thực dân rộng lớn, nước Đức mà chưa giải quyết được vấn đề « đất thực dân và nguyên liệu » thì dân nhân dân Đức có lòng ham mến hòa bình đến đâu cũng không ngồi yên được mà sẽ gây ra gốc rối loạn.

Nhà báo Pháp đã thấy rõ giả tâm Đức

Những tiếng gọi của người Đức, không khác gì là khêu mối chiến tranh. Một nhà nữ ký giả ngoại giao báo Pháp Thấp-bô-y phu nhân (theo dịch âm báo Tàu) có nói:

« Hiện quan giới Đức đương suy xét tình thế đối với nước Tiệp khắc, sẽ chực có cử động nầy nọ, để trực hiện cái giả tâm phát triển ra ngoài; kế hoạch dự định, trước hết do thiểu số dân tộc Hongrie trong nước Tiệp khắc khởi đầu gây chuyện rối, dân tộc Nhật nhĩ man nhưởng ứng theo. Thế là Tiệp khắc sanh ra cuộc nội loạn, Đức sẽ thừa nhịp mượn cớ mà thi triển kế hoạch đã định sẵn.

Đức khoách trương quân bị riết

Những tay thống trị Đức biết rằng muốn đòi đất thực dân, không thể dùng lời nói suông mà có hiệu quả, nên cần khoách trương quân bị một cách rất khẩn cấp:

Theo tin Bá-linh ngày 19-12-36, chánh phủ Đức đối với việc quân bị sắp đặc đã có lớp lang. Hiện lục quân có ngạch gồm cả binh sĩ 1914-15, có trên 80 vạn, trương kỳ chí nguyện binh trên 30 vạn, cộng 117 vạn. Khoản nổi hạng tá, tướng dồi hiện còn thiếu, cho được bổ sung chỗ thiếu ấy, đem kỳ hạn quốc dân giáo dục trung đẳng thu rút ngắn lại một năm, dân biết giáo dục là sự cần. Không chỉ thế, lại ra lệnh thiếu niên 16 17 tuổi trong nước phải nhập ngũ, luyện tập trong thời kỳ rất ngắn để làm quân quan bậu bị.

(Xem qua trang 3 cột 3)

QUANH VỤ ĐẠC-ĐIỀN

Lại sanh chuyện lôi thôi

Theo tờ số 42 C. A. ngày 8 10-34 của quan Công sứ Delage Quảng ngãi, thông sức cho 6 phủ, huyện và các viên tạm phái đạc điền, trong có nói: « Về khoản văn tự ruộng đất chấp thế trình cho sở đạc điền xét, có những giấy không có lý trưởng nhận thực, mà hai bên không tranh tụng gì, thì lý trưởng phải ký nhận, không được thừa dịp nhiễu lạm... »

Khoản nầy các địa phương tuân hành đã lâu. Mỗi khi làng nào có quan Hội đồng về lập tạm bộ, thân tờ khai nghiệp chủ, tài chủ, lần thứ nhứt, và các viên tạm phái về xét khế tài nghiệp (khế bán lại thục) lần thứ hai, gặp có những văn tự không có lý trưởng ký chứng lúc cầm bán, mà 2 bên thuận nhau, vẫn được xét nhận như thường, không có sự gì. Như làng Diên Niên, Xuân Hòa và Ngân Giang thuộc tổng Tịnh Thượng, phủ Sơn Tịnh v. v...

Vậy mà nay có viên tạm phái lại làm khó dễ, nên điền hộ có tiếng than phiền.

Ngày 25 tháng 11 ta (7-1-37) viên tạm phái Lê Tạt (nguyên kiểm lý Sơn Hà) về xét khế tài nghiệp lần thứ hai tại làng Lâm Lộc phủ Sơn Tịnh (làng nầy năm 1935 đã có quan bậu Đinh nho Bằng về hội đồng lập tạm bộ lần thứ nhứt, các điền hộ đã đem khế tài nghiệp trình xét rồi, và nha Địa chánh đã phát trích lục nghiệp chủ về làng), trong làng có ông Võ Cừ đem khế mua thục 3 đám ruộng, số hiệu: 733, 801, 873, khế đã có lý trưởng đương kiêm phụng sát rằng: 3 số hiệu ruộng nầy quả Võ Cừ hiện canh trưng, không ai tranh trở gì. Ký tên đóng triện minh bạch. Khi trình nạp thì viên tạm phái bác đi, nói: « Khế nầy không có lý trưởng ký chứng lúc mới mua, nên không nhận, buộc phải đem về làm thế nào cho có chữ của lý trưởng lúc bấy giờ ký chứng, rồi đem đến sẽ nhận. Ông Cừ phải đi tùy lụy cầu cạnh người lý trưởng giúp cho, thật là phiền quá.

Không chỉ ông Cừ, còn nhiều điền hộ cũng than phiền về cách bó buộc ấy.

Về cái « cas » trên, xin chánh phủ soi xét đến nầy:

Phần đông miền nhà quê trong dân gian, về lối mua bán ruộng đất theo lối « mãi mại thuận nhân tình », hai bên ưng thuận nhau thì mua bán nhau, huống mua thục bán thục cũng như cầm cố tạm đỡ vậy, nên phần nhiều khế chữ ấy không cần chứng lý trưởng. Quan Công sứ Delage đã hiểu rõ chỗ ấy, nên có tờ thông sức trên. Nay nhà thừa hành tạm phái buộc phải có lý trưởng nhận, là điều trái với tình lý:

Như ruộng mua thục năm 1933 chưa có lý trưởng nhận khi lúc mua, rồi lý trưởng ấy đã qua đời hay đã thối dịch thì trọn dân mà nhận? Huống ruộng Võ Cừ trên, lý trưởng đương kiêm đã có tờ phụng sát phân minh, sao còn bị bác? Huống bảo lý trưởng đương kiêm nhận vào cái khế lâu mua bán, lại là một điều dả dối, vì lúc bán mua kia là lý trưởng khác, không phải lý trưởng đương kiêm.

Quan Sứ Albert Gay hiện nay là một quan cai trị thông hiểu dân tình Annam, mong ngài lưu tâm soi xét đến nầy, trừ mối tệ « bắt buộc khó dễ » trên, cho trọn cái ơn của tờ thông sức của quan Sứ trước, thì điền hộ rất cảm ơn ngài. Không chỉ tỉnh Quảng ngãi, mà cũng làm cái gương cho các tỉnh khác về vụ đạc điền xét khế nầy.

T. M.

LÀM DÂN NÊN BIẾT LUẬT

Quyển nhất bộ
HỘ-LUẬT TRUNG-KỲ
đã có Dụ ban-bố thi-hành, vậy ai muốn mua, xin hỏi ở bản-quán.

Phần quốc-ngữ đã in xong, giá mỗi quyển 0$35. cước gởi bảo-đảm 0$16 cọng 0$51.

Phần chữ tây và chữ hán đương in. Tiếng-Dân

VẬN-VĂN

Đáp bài ca trù xem hội chợ Hà-nội của Thảo-gia tiên-sanh

Ca trù

Câu hát nói người đi hội chợ,
Xui cho mình sực nhớ những chi chi.
Khéo về với ngọn bút Vương Duy.(1)
Rút sơn-hải trân-kỳ vô nhịp phách.
Thiên nhai giả hạ vô phi khách,
Ba lý tôn tiền tức thị gia.
Khá h là ta chả cũng là ta,
Nông Nhĩ S. nước non nhà Cổ Việt.
Tô thị vai ba bảo thợ...
Giữa bộ bảng bỉ chữ Vương Tô.
Thú vui nào phải hàng buôn

Kính Chi T.

(1) Người danh thi đời Đường có tiếng làm thi trong bức họa.

Cảnh sống của
DÂN NGHÈO MIỀN BIỂN

Bờ biển xứ ta dài độ ba nghìn cây số, miền duyên hải chạy từ Moncay đến Hà-tiên, đã dung nạp một số đông dân chuyên nghề đánh cá, làm cho nghề này đứng tiếp sau nghề nông là hai nghề thịnh nhất trong xứ.

Loài cá có nhiều thứ và ở quanh từng vùng: cũng đều là bờ biển, mà có chỗ chỉ đánh đủ cá để ăn, có chỗ lại đánh được nhiều cá để muối làm nước mắm. Ở Trung-kỳ nhất là miền Nam, kho cá dưới biển thật là sung túc và vô tận.

Nước mắm là một thực phẩm rất tốt, dường như chỉ có xứ ta chế được và xưa nay chỉ có dân ta dùng mà thôi. Vấn đề độc quyền nước mắm đã làm sôi nổi dư luận mấy năm trước, vừa rồi dân chài lưới ở Phan-thiết đổ cả cá đánh được xuống biển, vì giá bán rẻ quá, hiện nay có vài nhà buôn Tây đương tìm mối tiêu thụ nước mắm ở ngoại quốc: ba điều ấy đủ chứng sự quan hệ của nghề đánh cá và làm nước mắm với nền kinh tế xứ này, đã làm cho chính phủ bắt đầu để ý đến cảnh sinh hoạt của anh em đến làm nghề ấy.

T. D. số 1006 đăng sơ chương trình về cuộc công cán sắp đến của quan Tổng trưởng Thuộc địa Marius Moutet ở Đông-dương, có nói ngài tính sẽ xem xét tình hình dân chài lưới vùng Phan-thiết... thế rõ ràng nhà đại chính trị xã hội đã để tâm đến dân lao động chuyên cái nghề cực khổ chẳng kém nghề nông và nguy hiểm không thua gì nghề phu mỏ kia.

Từ xưa đến nay chưa có nhà cầm quyền nào hiểu rõ cái lệ phân định quyền lợi của chủ mành và bạn mành, là kẻ xuất vốn, người giúp công cùng chung làm nghề đánh cá (nghề mành là nghề chài lưới được nhiều thứ cá để làm nước mắm).

Trừ những người có vốn sắm được chiếc xuồng tự mình chèo đi câu, đi chài, làm rớ, làm nò, nề đánh được bao nhiêu cá thì đem về bán, còn phần đông dân miền biển đều là bạn mành. Tôi xin thuật cái lệ cắt mành ở vùng Cửa bé (Nha-trang mà tôi được biết rõ, để cung tài liệu cho nhà đương cuộc khảo sát:

Vốn của chủ mành. — Muốn ăn nghề mành, người chủ mành phải có: một chiếc ghe to, tục gọi là ghe tới, theo thời giá độ 100$; một chiếc ghe nhỏ hơn gọi là ghe lui 40$; một dàn lưới cơm 120$; một dàn lưới chà 70$; 10 người bạn mành, mỗi người phải cho mượn trước độ 70$. Có hạng bạn mành đi nhiều không ? nghĩa là họ không mượn trước số bạc kia, nên được lãnh độ 20$ sau khỏi trả lại (hạng này dư dả không nợ nần, nhưng số rất ít). Bạn mành phải làm vào khoản đầu tháng 10 một tờ giao kèo nhận có mượn bạc của chủ mành, và hứa sẽ giúp chủ mành ăn nghề trong một năm, làm được bao nhiêu tiền sẽ chia theo lệ để trừ số nợ.

Đồ nghề của chủ mành sau một mùa biển, hao hư lại phí tổn độ 100$. Vậy muốn ăn mỗi đôi mành, người chủ phải xuất vốn tới 1100$. Nếu ăn nhiều đôi thì vốn phải gia bội.

Công của bạn mành. — Vì theo thời tiết, nghề làm của bạn mành không thể kéo dài trọn cả năm; vậy chia làm hai thời kỳ: từ tháng 10 đến tháng 2 là thời kỳ nghỉ ngơi và dọn mành, từ tháng 3 đến tháng 9 là thời kỳ đi biển.

a) Thời kỳ thứ nhất: Từ tháng 10 đến tháng chạp, gió bấc thổi không chừng, sóng gió khó lường được, mùa ấy nghề mành nghỉ làm, ghe phải kéo lên bờ, lưới phải cất trong nhà. Lúc ấy lại là «nghề lưới bén». Nghề này ít người làm, số phí không bao nhiêu vì mùa không lâu và đánh ít cá đủ bán, ăn mà thôi.

Trừ ít người đi lưới bén, còn bao nhiêu bạn mành đều ở nhà nghỉ ngơi ăn Tết, số bạc mượn kỳ tháng 10 vì đó tiêu mòn lần.

Tháng 2, trời tuy êm nhưng cá chưa có. Chủ mành sai bạn kéo ghe xuống nước sơn trét lại, nhuộm lưới, sửa đồ nghề cho chắc chắn, làm «chà» (tức là bó lá dừa xuống nước cột cả chùm cộng lại) đặt ngoài biển để cá thấy bóng tụ đến; một mùa biển, mỗi đôi mành cần dùng độ 15 cây chà, mỗi cây tốn 3$.

Mỗi lần bạn mành hội lại dọn mành thì tốn về ăn uống bao nhiêu đều ghi sổ. Chủ mành giữ sổ chi và sổ thu. Sổ chi ghi tất cả số tiền xuất về việc dùng chung cho nghề, như tiền ăn và làm chà kể trên, tiền thuế dầm, tiền cúng v. v. và ghi riêng từng người bạn mành mượn bạc cả năm. Sổ thu ghi tất cả số bạc bán cá đánh được.

Trong số 10 người bạn mành cùng làm một đôi mành, phải đặt để: 1 người thợ phụ (rành nghề, thay mặt chủ sắp đặt các công việc), 1 người lái-lui (coi về ghe lui), 2 người làm ghe (lo nước uống, củi, nấu ăn dưới ghe, làm quai chèo, sửa các chỗ hư, rửa ghe cho sạch, v. v.), người lãnh phần lặn sâu, còn mấy người kia cũng phân biệt người mạnh, người yếu, tùy thợ phụ xét để sau chia tiền cho công bình.

b) Thời kỳ thứ nhì: Đầu ba tháng, họ đi biển. Nửa đêm, họ xuống ghe chèo ra biển khơi đánh cá. Họ tuột cả quần áo, bủa lưới xuống biển, lặn lội xuống nước để dòm chừng cá. Rồi nhau kéo lưới lên, trút lấy cá, đoạn, chèo đánh chỗ khác. Đến trưa có gió, họ xuôi ghe về bến. Vào bến có người nhà chủ mành lo việc bán cá và đổi lấy cá. Còn bạn mành phải đem dàn lưới lên bờ, phơi thật khô đến mặt trời lặn khiêng lưới xuống ghe, bấy giờ mới về nhà nghỉ ngơi chờ đêm thì đi ra biển lại. Cứ thế, không ngày nào được nghỉ! Đó mỗi tháng nhuộm lưới một lần; ngày nhuộm lưới, không đi ra biển nhưng cũng làm vất vả cả ngày ấy.

Từ ngày đi biển, đã đánh cá bán lấy tiền đưa chủ mành giữ, bạn mành có thể mượn tiền của chủ để mua gạo ăn (cứ cho mượn 0$20 trong 3 ngày). hoặc mượn tiền đóng thuế thân hay tiền dụng việc nhà (chủ mành tùy số đã thu mà cho mượn).

Trong vòng bảy tháng đi biển, bạn mành không có quyền ở nhà nghỉ ngày nào cả. Nếu có đau ốm, hoặc bận việc riêng thì phải mướn người khác đi thế.

Nghề mành đánh toàn thứ cá nhỏ dùng muối mắm như cá cơm, cá sơn, cá dồ, cá ngừ, cá trác v. v. Cá bán đong từng rổ to.

Dân ở miền biển rất mê tín: nếu lâu lâu thấy mành đánh ít cá, thua các mành khác, thế là phải cúng. Mỗi năm, tất cả các thợ mành phải chung tiền hát cúng ông (tức cá ông) hai lần.

Đến tháng chín, mùa mành mãn, trước khi đem ghe lên khô, chủ mành thường nhờ bạn mành đi hà cho một ghe cải về dùng.

(*Còn nữa*)

VĂN-CHI

Đức đòi đất thực-dân

(Tiếp theo trang 1)

Ở biên giới vùng sông Lai nhân, đương kiến trúc công trình phòng bị; phòng sự tiết lậu, cử làm việc bao dân. Phòng quân ở miền ấy cũng tăng lên.

Thập-bố-y phu nhân lại nói: Hiện Đức mua lúa, tiểu mạch của nước Á-căn-đình ở Nam Mỹ rất nhiều. Nhân sĩ Luân đôn nhận cử động ấy không khác gì tình hình bị chiến trước năm 1914. Ngoài ra lại kiến tạo nơi căn cứ cho tàu bay, thấy phi cơ mà những nơi ấy gần nước Anh, nước Anh có chuẩn bị cái hiếp.

Nhưng Đức nguy về mặt kinh tế phá sản

Giữa khoảng những tiếng gọi «quân khoách» nổi giậy như giông như sấm trời sanh kế của dân Đức khuẩn bức khác thường. Sở cảnh khi nghiên cứu ở Bá linh gần đây đã công bố khoản thực vật ở Đức. Một tờ báo Nga đối với con số trong bản nghiên cứu ấy có lời bình luận:

«Nước Đức hiện đương thiếu món thực vật, như tiền mạch thiếu đến trăm vạn tấn, bắp và thứ mỡ tuy cũng không cung cấp đủ trong lúc khẩn cấp tình hình khuẩn bức ấy, không phải là cảnh huống tạm thời mà chính là cái kết quả về nền kinh tế ở dưới chánh sách chủ nghĩa Phát-xít, nói cho rõ ra là kinh tế phá sản.

Đứng trước cảnh địa nguy cấp ấy, Hitler chả có phương pháp gì bổ cứu, trừ ra một đường là xoay con mắt nhân dân trong nước chăm ngó ra ngoài.

«Đói không có lỗ tai, đói đuổi muôn sói xuống đồng».

Nước Đức hăm hở dụng võ lực và hăm dọa với các nước ngoài, nguyên nhân vì thế nên xem cũng khó dùng. Tiếng gọi «đòi đất thực dân», chờ xem các nước Âu châu trả lời thế nào.

K. Q.

Cách với tự do xa quá!

Hai tờ báo bị đóng cửa!

«HANOI BÁO» và «TIẾNG-TRẺ» ở Hanoi, vừa rồi đã bị thu giấy phép. Thế là trong làng báo từ nay vắng tiếng hai bạn đồng nghiệp.

VIỆC TRONG NƯỚC

Xin mở cuộc thi âm nhạc

HUẾ — Ngày 22 Décembre, ông Bùi thanh Vân ở Huế, có gửi lên [illegible] một lá đơn xin mở một cuộc thi âm nhạc, để lựa người có tài khuyến khích âm nhạc.

B.

Lại chuyện hương lý phù thâu

THỪA-THIÊN. — Làng Tây hồ, tổng Sư lỗ, huyện Phú vang, dân có kiện hương lý về việc phù thâu, như nhiều hạng điền mà họ xuống, tam tứ hạng điền mà đem lên nhị hạng v. v., đã mấy lá đơn. Sau quan huyện có về hiểu qua loa, không xét việc phù lạm kia mà lại bảo dân làng hòa.

Dân lấy làm lạ, mà lo mối tệ ấy kéo dài. Vậy mong quan trên minh xét.

D. L.

Vì 10$, thầy đồ bị kiết nghi

THANH-HÓA. — Ngu Ảo vân Quang trước đó tại Tĩnh gia, nay đổi sang Quảng xương), khi ở Tĩnh gia đi dạy tiểu nhi bằng ở làng Khả lâm (Tĩnh gia) 10$ tiền chưa nộp thì có giấy đổi ở Quảng xương. Không rõ thầy quản nhập này đụng tâm quét của dân, mà món tiền vẫn ở tay thầy. Sự phát giác thì thầy đem nộp cho nhà băng. Nay có tin đồn rằng đồ Quang bị án hai tháng phạt giam.

H.

Hai họ đánh nhau

Hai họ đây không phải là hai họ đám cưới, mà là hai họ của hai vợ chồng già mới lạ đời làm sao! Lê xuân Nhơn người Du đồ (Tĩnh gia) làm Sét ty, vốn liếng cũng được năm bảy ngàn đồng. Có tiền, tự nhiên muốn có vợ trẻ. Hai năm trước đây, Nhơn bỏ tiền cưới một bà nọ. Sau khi có hầu non, Nhơn có ý phụ bạc vợ cả, trong nhà vợ chồng thường rầy rà nhau, đã kiện nhau đến phủ, tỉnh. Kế đó anh em hai bên can thiệp đến, tranh to chuyện. Ngày 15 Janvier vừa rồi lúc 6 giờ chiều, hai họ choảng nhau một trận nên thân, tám người bị thương, kẻ gãy tay, người bể đầu! Nhà chuyên trách đã về làm biên bản.

Cái chủ nghĩa đa thê ở xã hội ta, nó làm xảy ra trong gia đình nhiều chuyện không tốt, nhưng chưa có vụ nào e việc nó gây lòng thảm hại như chuyện này!

Song thanh

Lời yêu cầu của tù nhân ở lao Vinh

VINH. — Gần đây chế độ lao tù có cải cách, kẻ được tha đã đội ơn, mà bọn còn ở tại cũng mong được đối đãi một cách khoan hồng. Tù nhân ở Vinh có lời yêu cầu:

1°) Ăn. — Xin mỗi người mỗi ngày 0$10 và tự thổ lấy ăn.

2°) Mặc. — Thành án, phụ nữ, đàn cứu đều được mỗi người 2 bộ quần áo thay đổi và được tắm phòng tắm giặt.

3°) Ở. — Những tội giờ 4 làm về, khóa cửa buồng đem cùng ở với nhau trong một buồng, được ngồi cùng nhau trò chuyện.

4°) Ốm. — Đau ốm được nghỉ uống thuốc và những người nặng xin thêm đường sữa.

5°) *Chính trị phạm.* — Chính trị phạm khỏi phải đi làm việc, được phép xem sách báo.

Quan Công sứ Jeanning thường lưu tâm xem xét nỗi khổ của dân, có lòng thương hồng. Mong ngài để ý đến đều yêu cầu trên.

Người tù được tha lại can

Kẻ trộm lộng!

QUẢNG NAM — Lối này ở làng Thanh bình, tổng Tiên giang (Tiên phước) hay có kẻ trộm.

Đêm 2 rạng 3 tháng 10 ta nhà bà U bị kẻ trộm thuốc chó, vào lấy nồi niêu và 2 tôi can v. v. Tối 9 rạng ngày 10, chúng đào vách nhà bà Nghè, nhưng vì chó sủa động, chúng bỏ đi. Cách ít bữa thì vào nhà mụ Luận, chưa lấy được gì, chỉ bắt 1 con gà.

Kẻ trộm rõ lộng!

Lương đìu

Thằng bé bị đánh đau

QUẢNG-NGÃI. — Ở thành phố Quảng ngãi, gần đây có đứa bắt buộc quá chắc, như trẻ con bị tiêu và đương bị bắt giam và phạt cho mọ. Ngày 18 Janvier 1937, thoắn 3 giờ chiều có 2, 3 đứa lang thang nơi chợ, bị đánh, trong có đứa 13 tuổi bị mấy roi quất bầm lằn vào lưng, mấy to tướng, có một vết bầm rướm máu ngay nơi khóe mắt. Tội nghiệp chúng nó chỉ đi lang thang nơi chợ, chưa có phạm tội gì mà bị đòn như thế.

Ít nữa quan có xét thì cấm trước thế nào chớ!

Thấy

Lại chuyện lý hương nhũng lạm

Dân làng Phú lộc, tổng Bình thương, phủ Bình sơn, có đơn kiện lý trưởng Võ Tài và hương bộ Phạm Công về sự nhũng lạm hương quĩ:

1°) Năm Bảo đại thứ 9 (1934) đầu gò mướn đất làng là 43$, giao hương bản tiêu hết 28$26 còn lại 14$14 hương bộn và lý trưởng chia nhau tư tiêu.

2°) Tùng cửu phẩm, Nguyễn Quế, mộ binh Nguyễn Tri cùng lương ăn lại của làng 3 chỗ, cộng 1 mẫu 9 sào Đất ấy làng cho 2 chỗ là 1 mẫu 8 sào, giá 2$ Còn 1 chỗ 1 sào, lý Tài cho Nguyễn bộ chiếm canh, số bạc 2$ ấy lý hương chia nhau tiêu riêng.

3°) Ngày tháng 8 năm nay (1936) có hội đồng về làng lập tam bộ, lý trưởng có đơn xin quan chi thoắn phí 10$. Thế mà trong sổ hương quĩ trích đến 15$44 số 5$44 ấy là phù lạm.

Đơn trên đã kêu tại phủ chưa rõ sẽ xét thế nào.

L. b. Kn.

Xem qua trang 4 cột 4

Tại Hội-chợ Bải-lao Saigon

Có bọn bán vé giả vào cửa, thu tiền trên 10.000$

Tại Hội chợ Bải-lao ở Saigon, trong lúc người tấp nập tới xem, thì một vụ gian lận không ngờ xảy ra, là có kẻ in ra vé giả bán cho công chúng vào cửa. Bọn đồ đệ Staviskys này bán vé giả ấy thu tiền trên cả vạn đồng!

Hiện nhiều người bị bắt giam và khai nhiều đến quan hệ.

(Theo CÔNG-LUẬN)

Thi vào ngạch Thương chánh

Đến 8 và 9 Avril, tới, tại Hanoi, Tourane, Pnom Penh và Saigon sẽ mở kỳ thi lựa người vào sở Thương chánh.

Những người xin thi, phải có bằng: Tú tài tây, hay Tú tài bản xứ, Brevet Élémentaire. Brevet de l'Enseignement Primaire supérieur, Cao đẳng tiểu học Pháp Việt, hoặc là bằng cấp một trường Cao đẳng thương mãi Pháp hay trường Cao đẳng thương mãi cũ ở Đông dương.

Nộp đơn phải trước ngày 28 Février 1937 tại viên Phó Giám đốc Thương chánh xứ mình. Người thi tuổi ít nhứt là 18, lớn nhứt là không quá 30.

Đơn nộp phải có: giấy khai sinh, bản sao tư pháp lý lịch, bản sao văn bằng, giấy cam đoan làm việc bất luận ở xứ nào, giấy khai có chữ ký của thí sinh nhận rằng chưa làm việc nhà nước, hoặc đã làm rồi, nhưng không phải đuổi vì phạm kỷ luật, giấy căn cước có dán ảnh và chữ ký của nhà chuyên trách.

Vài chuyện lạ

Được một gia tài trên trời sa xuống!

Mới đây một thí sinh ở Vatican (Ý) tên là Joseph Lacosta vào thư viện ở thành phố đó lục soát sách xưa để soạn một luận án về các nhà triết học Ý-đại-lợi hồi thế kỷ XVII, may đâu được một tác phẩm của nhà triết học De Revisa. Khi dở vào giữa thì thấy có xếp một miếng giấy, trên đề: «Ai được tờ giấy này, hãy đến tòa án lo việc thừa kế ở Rôme mà hỏi hồ sơ 182 R. I. Rôme 5 Février 1784. Ký tên: De Revisa».

Joseph Lacosta theo lời dặn, tới đó, quả nhiên sau mấy phát động hồ thì họ lục ra một tập hồ sơ dày bụi bặm có đóng dấu khắn bản hồi, trong đựng tờ di chúc của nhà triết học kia. Đưa giấy tờ ra rồi nhận lấy.

Té ra di chúc ấy là vì lúc đương thời, nhà triết học kia thấy mọi người, đều lạt lẽo với ông, nên ông không để cho ai hết, chỉ để lại sau tưởng cho kẻ nào hâm mộ tư tưởng triết học của ông thôi.

Gia tài ấy, nay tính ra được ba chục vạn quan (300.000).

Thế là cậu thí sinh này đáng hưởng lắm, vì nếu cậu không nghiên cứu về triết lý thì làm sao tìm thấy di chúc kia.

Nhà triết học làm cái gì cũng khác thiên hạ! (*«Impartial»*)

Xe đạp bay

H. H. Rosenbaum, một nhà làm về máy móc ở Đức, mới đây đem ra mắt công chúng một cái xe đạp bay được, tự ông đã phát minh. Ngồi trên xe ấy, ông đã bay được 447 thước.

Trên xe có cánh chuồn hélice như cánh chuồn của tàu bay, có đều cánh chuồn này động được chỉ nhờ sức chân đạp, lại có cánh nữa.

Cảnh thiên đàn của kẻ ghét đàn bà

Trong Ấn-độ-dương có hòn đảo Cocos, chính là nơi thiên đàn của kẻ ghét đàn bà.

Đảo này, là nơi đầu mút của giây thép điện tuyến. Tại đây có 10 người làm việc, và 30 người phụ việc đều là người đàn ông cả. Tại đây cấm gắt, không cho bóng một con đàn bà thấp thoáng. Mấy người ấy, ai muốn gặp một người phụ nữ, phải vượt biển đến 1 500 cây số.

A là kẻ ghét đàn bà, cứ qua ngay đó.

Coi xi-nê trả bằng cá

Tại thành phố Bethel ở xứ Alaska (Mỹ), không có gì khác chúng, nếu không có cái nhà chiếu ảnh lạ. Kẻ tới coi xi-nê đây, đa số là dân Esquimaux, họ chỉ có tài làm ra cá thôi. Vì vậy sở chiếu ảnh đó không thâu tiền, chỉ thâu mỗi người một con cá chọi chọi.

Số «thâu» ấy, sở đem bán lại cho các nhà nuôi chó kéo xe mà lấy tiền.

Chủ nhà chiếu ảnh ấy giỏi tính lắm chớ! («Lu»)

— M. M. —

PHILIPS
RADIOPLAYERS
1937

Một cái tên mới!
Một sự đổi mới cực kỳ tinh-xảo trong nghề vô-tuyến-điện của hiệu PHILIPS mà khắp hoàn cầu đang chú ý.

HỎI TẠI **Socoa** HUẾ

Đem máy về tận nhà dùng thử không tốn kém chi hết.

TRẺ CON GẦY ỐM NGUYÊN NHÂN VÌ ĐÂU ?

Nhiều đứa trẻ thân thể gầy ốm, mặt mày xanh vàng, bụng to và thường có sán, đêm ngủ năng thóc, thường có ghẻ sài, xét ra bởi những nguyên nhân sau này:

Bẩm thụ thiên nguyên yếu;
Trong mình có độc bởi những bệnh di truyền;
Tỳ-vị bị tích trệ bởi bú mớm không thường;
Ăn những thức ăn khó tiêu, hoặc sống lạnh.

Muốn bồi bổ thiên nguyên, tẩy tích trệ, bổ tỳ vị, trừ ghẻ sài, lọc máu độc, để cho thân thể mập mạnh, khí huyết đầy đủ, da thịt nở nang, gân xương cứng mạnh, nên cho dùng:

THUỐC BỔ TRẺ CON
HIỆU CHỮ THỌ
MỘT CHAI 0$60

Nhà Thuốc VĨNH - THỌ TOURANE

Sữa
NESTLÉ
hiệu CON CHIM

Sức Khoẻ Của Trẻ Con
Nhiều Chất Bổ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học Lycées ở Khắp Đông-Dương

THUỐC TRỊ

BẠCH ĐÁI VÀ TỬ CUNG

Đại tái hiệu Khánh Mai

Giá mỗi hộp 0p40. Trị không hết bịnh không lấy tiền

Người đau chứng bạch-đái và tử-cung, không gặp thuốc hay điều trị thì trọn đời không con, và thân thể càng tiều tụy, sau yếu lần mòn, sanh các chứng khác nguy hiểm cho tánh mạng lắm. Thuốc bạch-đái và tử-cung của bổn-hiệu hết sức hay, trị các chứng kể dưới đây:

Huyết trắng ra đầm đề khi trong khi đục như nước cơm vo, gương mặt xanh xao, càng ngày càng ốm, mỏi mệt cả chân thân, hoặc tử-cung có vít thương, ra huyết trắng vàng và lỏng, hình như mủ, tử-cung ngứa khó chịu hoặc đường kinh khi trồi hai sụt, khi ra năm bảy ngày mà không dứt, khi đi tiểu đau rát. Hoặc bị sang độc, lậu độc tử-cung có mụt, ra huyết trắng có giây có nhợ và có mủ. Các chứng trên đây dầu nặng thế nào uống thuốc nầy hiệu nghiệm như thần. Giá mỗi hộp tới 0$40. Có bán nơi các nhà bán thuốc Khánh-Mai.

... Trữ bán nơi VIỄN-ĐỆ, 11 quai de la Somme, và các chỗ bán đầu Khuynh-diệp có bán.

VẬT QUÍ CHO KHÔNG LÀM PHƯỚC

(Vật nầy đã cứu trên 100 mạng rồi)

Tôi có thứ hột trị nọc Rắn Rít rất tài. Từ ngày tôi biết hột nầy, tôi đã cứu được trên 100 mạng bị rắn rít cắn. Rắn Hổ, Rắn Trun, Rắn Lục đều có cứu rồi và có cứu được hai người bị rắn cắn chết rồi, ngực còn nóng cứu sống lại.

Ai rủi bị cắn, cắt hột nầy một chút cho lọt ruột để vào chỗ bị cắn, hột tự nhiên hít vào, hít rất mạnh rầy căng không rút, chừng hít hết nọc mới nhả ra. Người bịnh vô hại.

Ai muốn có hột nầy viết thơ cho tôi, nhớ bỏ tem 0$06 có, tôi cho không làm phước, đề nơi NGUYỄN-VĂN-LƯỢNG, boîte postale n° 336, Saigon.

Bằng muốn có gấp, mua mỗ hộp thuốc dán hiệu (Con rắn, tới lớn 0$30. Trong hộp thuốc dán đó, có để vài hột nầy cho không. Thuốc dán dùng trị Ghẻ, Ứ, Nhọt, Hạch đàm, đàn bà đau vú, sài căng, nhức đầu, nước ăn chơn. Trị tiện cả các bịnh ngoài da, rất thần hiệu. Khắp nơi có bán nơi các chỗ thuốc hiệu Khánh Mai (mỗi nhà cần có sẵn hột nầy chờ khi nếu dùng. Đi đường bỏ trong bóp đem theo càng hay).

Trong nhà thường có Rít, bò cạp, nên chứa sẵn hột nầy.

... Trữ bán nơi VIỄN-ĐỆ, 11 quai de la Somme, và các chỗ bán dầu Khuynh-diệp có bán.

Kho chuyện.

Tối hôm 17 janvier, Đặng Tương 44 tuổi, có việc gì gấp, tới hội chợ hãi lao (Saigon) xăm vào rồi ra liền. Mấy chú gác cửa không cho, lại đánh Tương đến ngã ngất ngất.

Chở vào nhà thương tiêm thuốc thì tỉnh lại.

Rõ bọn gác của độc ác!

Võ v. Khánh, 29 tuổi ở làng Hưng thạnh mỹ, tỉnh Mỹ tho (Nam kỳ), lâu nay đau bụng, vừa rồi tới nhà thương Chợ rẫy, quan thầy mổ ra, thấy lãi dánh cục lại lúc nhúc như dồi mới lấy ra một đùm mà đếm được trên 562 con! Còn đợi mổ lần nữa sẽ lấy. Thật dễ sợ!

Theo «Đông pháp», chiếc xe hơi của đức Bảo đại mới mua bên Mỹ về, chiều 18 janvier ở Dalat về, do tài xế Lan cầm máy, trong có quan hầu ngồi là M. Reynaud. Đến cách Đồng sơn 2 cây số thì bị tông nhằm một chiếc xe khác làm cả; người tài xế gãy 1 xương ngực, M. Reynaud bị thương xoàng ở trán. May lúc ấy Hoàng thượng cùng Hoàng hậu đi chiếc xe khác ở sau.

Vì tiêu tiền giáo sư, lý trưởng bị 3 tháng tù và còn bị phạt tiền

Lương thầy hương sư làng Lê-xá, huyện Gia-viễn, tỉnh Ninh-bình (Bắc-kỳ) mấy tháng nay, chưa được lãnh. Việc thấu tai quan trên, thì rõ lý trưởng tiêu số bạc dân đã góp. Lý bị bắt giam, gia sản bị tịch biên.

Ngày 15 Janvier tòa Nam-án đem xử, phạt lý trưởng 3 tháng tù, trả lại cho dân 159$ mà lý đã tiêu, lại phải chịu phạt 318$

Cái gương cho các bác lý khác.

(theo «Trung-Bắc»)

việc thế giới

TRUNG-HOA

Tình hình Thiểm–Tây

Thượng-hải, 18-1 — Lãnh tụ đảng cộng sản là Mao-trạch-Đông đã kéo bộng quân vào thành Tây-an, Ngày 12-1, Mao cùng Dương hổ-Thành đi đến Vị-nam yên ủi quân lính. Mao đã cắn tóc dài hơn một thước, hình trạng coi rất quái dị. Hiện quân cộng sản thuộc bộ hạ Mao đã có một phần ở Tây an, hợp với quân bộ hạ của Trương-học-Lương và Dương-hổ-Thành, cánh tay đều đeo băng đỏ.

Theo tin riêng thì hiện quân lính và tướng lãnh Đông-bắc phần nhiều đều chán nản, nhưng vì Dương-hổ-Thành thúc dục nên phải hợp với quân cộng sản. Tôn-mật-Như là viên chủ-tịch mới Chánh-phủ Tây an cũng bị Dương giam giữ.

Tưởng, Trương hội-nghị ở Phụng-hóa

Thượng-hải, — Vì thấy loạn quân ở Thiểm tây liên hiệp với quân cộng sản, Tưởng-giới-Thạch gấp điện đến Nam-kinh triệu Trương-học-Lương đến ngay Phụng-hóa để hội bàn phương pháp giải quyết. Tưởng quyết nghị bây dùng thủ đoạn chính trị để giải quyết, nếu không được mới dùng đến võ lực.

Trong lúc điều đình chính phủ đã sửa soạn việc vây quân loạn

Thượng-hải, 19-1 — Trong khi đại biểu Chánh-phủ Nam-kinh và các tướng nghịch điều đình cùng nhau ở Lạc-dương thì quân đội ở Nam kinh vẫn dự bị để vây chận quân loạn. Hiện một phần quân đội đã sắp đặt tiến đến cương giới Cam-túc và Ninh hạ một phần nữa chỉ chờ lịnh là tiến đến cương giới Sơn đông và Hà nam.

Trong lúc ấy thì đại biểu của Dương-hổ-Thành là tướng Lý thế-Hoàng, trước đây đã đến điều đình với Vệ-hữu-Nhiệm, thì nay đến Nam-kinh để thương thuyết với Chánh-phủ.

Tướng Nao-gi-Chi xin Nam kinh phái Mạn-đức Huệ đến Tây-an, vì lúc xảy việc Trương-học-Lương thì Mạn cũng đứng giữa giàn xếp.

Dư luận bên ngoài cho là phải để Trương-học-Lương về miền Đông-bắc thì mới yên được lòng quân.

Hai chục người bị hành hình

Thượng-hải 18-1 — Hai chục người bị buộc vào tội bán tin tức bí mật của nhà binh và việc xâm chiếm tỉnh Tuy-viễn vừa bị chánh-phủ Thiểm-tây đem ra hành hình.

Uông-tinh-Vệ định đi Phụng hóa

Thượng-hải, 18-1 — Uông-tinh-Vệ định đến Phụng-hóa thăm Tưởng-giới-Thạch. Nhưng viên y sĩ của Uông nói rằng Uông chưa khỏi hẳn, vì trong lưng còn một viên đạn chưa lấy ra được.

Thượng-hải, 18-1 — Uông-tinh-Vệ đến Nam-kinh hôm qua, tuyên bố rằng Trung hoa vẫn vui lòng chắt tay những nước không có ý xâm lược, nhưng khi đã bị xâm chiếm thì không thể nói đến tình hữu hảo gì cả.

Trả lời cho Nhật yêu cầu hiệp sức bài cộng. Uông nói: «Vấn đề bài cộng trong nước Trung hoa là một vấn đề nội trị».

Về cuộc chiến tuyến duy nhất đối Nhật, Uông nói: «Một chiến tuyến như vậy, cần phải định nghĩa cho rõ. Kể nước Pháp làm thí dụ. Uông thêm: «Trong nước Chiến tuyến bình đó ấy, chỉ có một chánh phủ và một quân đội quốc gia duy nhất mà thôi».

Uông kết luận rằng trong lúc chưa có đủ lực lượng và quân bị mà đánh Nhật thì chỉ là nguy hại cho nước mình mà thôi.

Đình chiến ở Thiểm-tây

Nam kinh, 18-1 — Quân chánh phủ Nam kinh và quân loạn ở Tây an đã chịu đình chiến đến ngày 15-2. Từ nay đến ngày ấy, Ủy ban hành chánh trung ương sẽ nhóm bàn các khoản hòa giải. Và trong lúc ấy là mà đưa kiều dân ngoại quốc ở Tây an đi trả nơi khác.

Thượng-hải, 18-1 — Tuy tin công bố trong nước và ở ngoại quốc trái hẳn nhau, nhưng các giới vẫn nói rằng trong mấy ngày sau đây tình hình không đổi khác gì cho lắm. Cuộc điều đình của đại biểu hai bên ở Nam kinh không có kết quả gì cả. Bên loạn quân chịu nhìn nhận trên danh nghĩa chủ quyền của Chánh phủ Nam kinh, nếu Chánh phủ nầy chịu cho rút quân của mình đi Tây an lại, và lập một cơ quan cai trị hai tỉnh; toàn là những điều kiện mà Chánh phủ không thể nào nhận được.

Cuộc bài trừ nạn mãi dâm ở Nam-kinh

Hôm nay viên xã trưởng Mã thiện Thân đã ra lệnh cấm các cuộc khiêu vũ giữa công chúng. Ma nói rằng hiện có tới mấy ngàn đàn bà thuộc hạng giang hồ ở Nam kinh nên quyết trừ bỏ cái nạn mãi dâm đi.

Một dân làng bọn người Mỹ bị bắt

Các nhà chuyên trách Mỹ ở Thượng hải vừa bắt Roy Pietzod để tỏ ý chánh phủ Mỹ rất muốn hợp tác với chánh phủ Tàu trong việc giới yên. Roy-Pietzod năm 1935 đã bị kết án 20 ngày tù về tội hút thuốc phiện.

PHÁP

Vấn đề cấm đưa binh tình nguyện sang Tây ban nha

Paris, 19-1 — Hội đồng Ngoại giao Thượng nghị viện đồng thanh thông qua dự luật của Chánh phủ trình về việc cấm đưa binh tình nguyện sang Tây ban nha.

Một cuộc điều tra ở Catalogne

Paris, 19-1 — Đảng xã hội cấp tiến có phái một ủy ban 5 người sang điều tra tình hình Catalogne.

Một chiếc tàu chiến bị ném bom

Paris, 19-1 — Tổng trưởng hải quân có thông tin rằng chiếc tàu chiến của Pháp Maillebreze ở Barcelone về Toulon bị nhằm ném bom, nhưng may không trúng. Đã mở cuộc điều tra tìm kẻ ném bom.

Tổng trưởng hải quân đã ra lịnh cho các tàu chiến Pháp ở gioe theo bờ biển thuộc địa phận Tây ban nha dự bị đối phó với những việc trái luật quốc tế như vậy.

TÂY-BAN-NHA

Nội loạn

Salamanque, 18-1 — Theo tin của loạn quân thì hồi 20 giờ đội quân do đại tướng Queipro de Llano chỉ huy đã chiếm được Marbella, lấy được rất nhiều binh khí, và nhiều quân, tướng của Chánh phủ sang nhập vào loạn quân.

Madrid, 19-1 — Theo tin của Chánh phủ, thì quân Chánh phủ, sau một đêm ròng rã đánh với loạn quân, đã chiếm được Cerro-de-los-Angeles và bắt 200 tù.

Madrid, 20-1 — Loạn quân phản công kịch liệt, nhưng quân chánh phủ đánh lui được. Hai bên đều bị thiệt hại nhiều lắm.

Ý

Vấn đề hiệp ước bốn nước mới

Rome, 18-1. — Hôm qua ông Eric Drummond đến yết kiến bá tước Ciano. Cuộc đàm luận nầy chú ý về bức thơ trả lời của Ý, về bức thơ của Anh sau chăng:

Xét ra Mussolini có ý lập một hiệp ước 4 nước mới, Ý công kích mãi Pháp, bạn của Nga xô viết, mà đề đặt đối với Anh là chứng rằng ở Rome, có lẽ cả ở Berlin nữa, người ta muốn có một chiến tuyến Ý Đức-Anh để hãm nước Pháp vào cảnh khó, buộc nước Pháp phải lìa nước Nga ra mà hiệp với 3 nước kia. Không có gì chứng rằng ông Goering và ông Mussolini bàn về chuyện ấy, nhưng có thể nghĩ được. Anh có tham dự không, thì còn là một vấn đề.

Báo giới Anh không hoan nghênh hiệp ước bốn nước ấy.

THƠ TÍN

Cùng ô. Nguyễn Nghệ Thakhek

Gương sạn Nữ giới và tường Lệ đình gởi lên rồi, Đất tư, không vườn, gởi thơ hỏi bà Hường Đề, N 7, rue Châu bà Huế

Ô. Hoàng Hoàng Tam kỳ

Hạn báo mới của ông gởi từ 1er-1-37. Biên nhận lời và ngân phiếu tiếp được rồi.

Các ô. Điền bộ mấy làng La qua, Quảng hậu, Phong nhị, v. v... Điện bàn, Quảng nam.

Các ông muốn thế nào, hãy với quan trên đã, bổn báo xin miễn đăng lần thứ hai.

Ô. Thiện kinh ở Cam lộ, Quảng trị

Chuyện cụ lý trưởng ấp chổ hay không đã đăng ở tờ báo nọ thì ông cứ gởi cho nhà báo ấy đăng lại, bổn báo miễn đăng.

T. D

Vì kì ông có thể thuế thân, một người bị tù, lại bị té gãy chân lúc làm xàu

Vì nghèo khổ làm không ra ăn, Ng. v. Vinh 39 tuổi ở Bến-tre (Nam-kỳ) không nộp nổi thuế thân. Gần đây Vinh sang Sadec làm ăn, bị bắt giam tại tòa Bố Sadec, Vì thiếu là bửa ấy.

Trong lúc giam, Vinh bị bắt leo lên mái nhà tòa bố lợp lại nhà, bị cây kèo gãy, Vinh té gãy chân mặt.

Sớm mai hôm 18 Janvier, Vinh đã được chở qua nhà thương Chợ-rẫy.

Vì mấy đồng bạc thuế thân, thế là nay Vinh phải chịu bỏ tết!

(theo «Saigon»)

Cũng là người ít có trong cựu nữ giới

(Người cháu gái cụ Phan thanh Giản)

Mới đây ký giả vào thăm một bà cụ già trong kinh thành Huế, là bà M.-th.-G. trong khi trò chuyện, bà có thuật chuyện cô cháu gái cụ Phan-thanh-Giản mới tạ thế trong Nam, và câu đối của bà và mấy chị em điếu cô, ký giả cho là một người ít có, không hổ là con cháu nhà danh gia:

Cô là con gái quan Phan-thanh-Liêm, từ lúc nhỏ theo cha ngụ ở kinh, sau cha mất. Ở với anh là ông Phan-thanh-Khát, trong mấy mươi năm, anh chết, giúp đỡ bà chị dâu, nuôi cháu mấy cháu học hành. Mấy lối trước, giữa kinh đô cũng nhiều chỗ muốn kết hiệp, mai mối qua lại, nhưng nơi đài các thời có chỗ người ta đã có vợ chánh, cô không muốn làm rối gia đình của họ; có chỗ bảo phủ văn học mà tình tình không hiệp, cô ta lại không ưng, vì thế nên cô chịu ở vậy.

Ở kinh những bậc nữ lưu khá cũng cũng nhiều người biết cô, nhưng biết vậy chớ ít kẻ biết tâm sự cô. Nay nhân về thăm quê trong Nam rồi mất tại trong ấy.

Bà nói thế rồi đưa câu đối cho xem:

1/ Mấy mươi năm nương ngụ kinh kỳ, giúp anh, giúp chị, giúp mấy cháu thành toàn, chồn phiền ba treo mảnh gương lành, chẳng nhuộm màu Tuyền mà cũng Phật.

2/ Ngoài nghìn dặm về thăm quê kiểng, nầy núi, nầy sông, nầy sản chân tụ tích, nơi u tịnh trông bảng-bia tạc, được theo dấu Tổ ấy là Tiên

Cụ Phan-thanh-Giản khi mất có di chúc chỉ đề bia mấy chữ:

«Hải nhai lão thơ sanh Phan-thanh-Giản chi mộ» (海涯老書生潘清簡之墓).

Nay có người cháu gái nầy, cũng là một người lạ.

X.

AI MẮC BỆNH KHÓ KHĂN KINH-NIÊN NÊN ĐỌC KỲ:

Các bệnh Đau ngực, Đau phổi, Hen-suyễn, Ho kinh niên, Ho lao, Khái huyết, Động kinh, Phong-hủi, Lậu kinh niên, Giang-mai, Di mộng tinh, Bại-thận, Đau tim, Đau ruột, Đau dạ-dày, Đau bụng kinh-niên, Trĩ nhọc, Ung sản, Đau mắt, Đau tai, Đau xương Nhức gân, Tê bại... *Xin cam đoan quyết rằng từ Bắc chí Nam, duy Bản-đường mới có nhiều vị Đại-Danh-Y Lão-thành, và nhiều phương thuốc gia truyền, kinh nghiệm rất thần diệu, chuyên trị các bệnh đó được mau khỏi đứt căn tiệt nọc, thân thể tinh thần chóng được cường tráng béo mập, chẳng bao lâu con cái sinh ra đông đúc khỏe mạnh... Vậy các ngài nên gởi ngay thơ ra Nhà Thuốc* Đại-Bản-Đường, 22 rue des Médicaments à Hanoi *mà kể bệnh mua thuốc (theo lối gửi ngân lĩnh hóa cũng được) thì vừa không tốn tiền vô ích, vừa được khỏi bệnh một cách chắc chắn mau chóng.*

Xin tạm trích mấy bức thơ sau này sẽ rõ thuốc của Bản-đường thần diệu vô cùng.

(-) Anh Phán tôi mắc bệnh ho-lao, nằm điều trị tại nhà thương rồi sau lại dùng thuốc ta khắp nơi mà vô hiệu, nay dùng Tiên-Tửu và Thuốc của Ngài, vừa mau khỏi bệnh, vừa chóng béo mập khỏe mạnh. Thuốc của Quý-đường quả là thần diệu lắm.. M. Phạm-Nhạn, Représentant de la Société Industrielle et Commerciale d'Annam à Faifoo (Annam).

(-) Người bà con tôi mắc bệnh lậu kinh niên đã 6 năm, dùng thuốc khắp mọi nơi, tốn tiền đã đôi ba trăm mà vô hiệu, nay dùng thuốc của Quí-đường thì khỏi hẳn đã lâu rồi. Thuốc lậu kinh niên của Quí-đường quả là thần diệu lắm. M. Phạm-Cần secrétaire à Thanh-Hóa.

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP-QUỐC LỊCH-SỬ TIỂU-THUYẾT

Tác-giả: Alexandre Dumas — Số 135 — *Dịch-giả:* Nam-Sơn

«Kha-đông-thuộc và mụ Cạt-công nhìn nhau, như hai người đều có ý nghĩ gì ghê gớm lắm.

«Kha-đông-thuộc đứng dậy nói:

«— Vậy xin chúc ông lên đường bình an.

«— Cám ơn.

«Roang-nét cầm ba-toong đi ra. Bác vừa mở cửa thì một luồng gió tấp vào rất mạnh, gần làm tắc đèn. Bác bèn nói:

«— Trời thế nầy mà phải đi đến hai dặm đường!

«Kha-đông-thuộc mời:

«— Vậy thì ông ở nghỉ lại đây!

«Mụ Cạt-công nối lời:

«— Phải, ông nghỉ đây chớ tội gì mà đi cho cực thế.

«— Không, tôi phải về Bô-ke mới được. Thôi chào hai ông bà.

«Kha-đông-thuộc đưa Roang-nét ra tận ngoài cửa.

«Roang-nét bước ra khỏi nhà rồi đứng lại hỏi:

«— Tối mò tối mịt như thế nầy, biết đường đâu mà đi. Đi về phía hữu hay phía tả, ông?

«— Đi về phía hữu; cứ theo con đường có cây hai bên mà đi!

«— Được, tôi đi đúng đường rồi đây.

«Tiếng nói của Roang-nét nghe văng vẳng.

«Mụ Cạt-công ngồi trong thét:

«— Đóng cửa lại mà! khi trời sấm sét đùng đùng mà để cửa trống làm gì không biết!

«Kha-đông-thuộc bước vào, khóa cửa lại và nói:

«— Và khi có mấy chục nghìn bạc trong nhà nữa, phải không?

«Rồi đi thẳng lại tủ, mở lấy cái ví da và cái đẫy trở ra; hai vợ chồng ngồi thong thả đếm lại số vàng và bạc giấy của họ. Khi ấy tôi nhìn thấy rõ những tội ác hiển hiện ra trên nét mặt cả hai người, thứ nhứt là mụ Cạt-công.

«Mụ hỏi Kha-đông-thuộc, giọng nói nghe run run:

«— Vì sao ông mời nó ngủ lại đây?

«Kha-đông-thuộc giựt mình:

«— Thì... nghĩ mưa, sáng sẽ về Bô-ke...

«Mụ Cạt-công lại nói, giọng nói không thể nào tả được:

«— Thế mà tôi tưởng ông có ý khác kia chớ.

«Kha-đông-thuộc vùng la lớn lên:

«— Bậy, bậy, sao mụ lại có ý nghĩ như vậy? mà đã có ý nghĩ như vậy thì phải dấu kín đi, chớ sao lại nói toạt ra?

«Mụ Cạt-công ngồi làm thinh một hồi, rồi nói lại:

«— Thây mặc, sợ quái gì; ông không phải là người...

«— Sao vậy?

«— Nếu ông là người thì nó đã không ra khỏi nhà nầy rồi.

«— Bậy, bậy, im đi!

«— Hay là nó không về đến Bô-ke...

«— Im!

«— Theo đường cái đến Bô-ke thì xa, nhưng có đường tắc giọc theo sông đào...

«— Thôi tôi van mụ, mụ có tội với chúa trời đó.

«Liền đó, một tiếng sét và một luồng điện chớp làm cho ai nấy đều, điếc cả tai choáng cả mắt.

«Mụ Cạt-công đưa tay làm dấu thánh giá.

«Hai người còn chưa tỉnh hồn, còn đương ngồi yên lặng, thì có tiếng gõ cửa.

«Hai người nhìn nhau có bộ sợ hãi.

«Kha-đông-thuộc dùa vừa vàng vừa giấy bạc lại một đống, lấy hai bàn tay phủ lên trên, rồi lên tiếng hỏi:

«— Ai đó?

«Có tiếng trả lời:

«— Tôi.

«— Tôi, là ai?

«— Roang-nét đây.

«Mụ Cạt-công bèn nói nhỏ với chồng:

«— Khi hồi ông nói tôi có tội với chúa trời, ông lầm chết ngay, chúa bảo nó trở lại với chúng ta đó, ông thấy chưa?

«Kha-đông-thuộc run rẩy, xanh mét, đứng dậy không nổi. Trái lại, mụ Cạt-công, dồng dạt bước lại mở cửa:

«— Mời ông vào.

«Roang-nét ướt như chuột lột trả lời:

«— Quí quá, tôi không về Bô-ke trong đêm nay được; tôi phải trở lại xin nghỉ tạm...

«Kha-đông-thuộc miệng lầm bầm, tay lau mồ hôi chảy dài trên trán. Roang-nét bước vào. Mụ Cạt-công khóa chặt cửa lại.

VII

Cơn mưa máu

«Bước chân vào nhà, Roang-nét nhìn cùng chung quanh, không thấy cái gì khả nghi.

«Kha-đông-thuộc hai tay vẫn chận cứng đống vàng và giấy bạc. Mụ Cạt-công thì nhìn khách mà cười, bộ vui vẻ khác thường.

«Bác thợ bạc nói với Kha-đông-thuộc:

«— Ông nầy đa nghi dữ! ông sợ tôi đếm thiếu và ông đếm lộn sao mà sau khi tôi đi ông còn đếm lại đó?

«Kha-đông-thuộc trả lời:

«— Không, không; chúng tôi mà có được số vàng bạc như thế nầy thật là chuyện không ngờ, chuyện khó tin quá, nên không có trương chừng trước mắt thì chúng tôi cứ tưởng như nằm mộng luôn.

«Bác thợ bạc cười mỉm, rồi hỏi:

«— Có khách nào nghỉ lại đây không?

«Kha-đông-thuộc trả lời:

«— Không, chúng tôi không chứa khách; mà đây cũng gần thành phố, chẳng mấy khi có người xin nghỉ đêm.

«— Vậy thì tôi làm rầy hai ông bà lắm sao?

«Mụ Cạt-công liền hớt lời chồng mụ:

«— Làm rầy chúng tôi! không, không!

«— Hai ông bà cho tôi nằm tạm chỗ nào đây?

«— Trong phòng trên kia.

«— Phòng của hai ông bà kia mà!

«— Chúng tôi còn có phòng bên đây nữa, không can gì...

«Kha-đông-thuộc nhìn vợ cách như lấy làm lạ lắm. Bác thợ bạc thì vừa cất tiếng hát nho nhỏ vừa bước lại hơ lưng nơi lò sưởi.

«Trong lúc ấy, mụ Cạt công đi dọn ăn: bữa ăn thường của hai vợ chồng nhưng có thêm vài món trứng.

(Còn nữa)

THUỐC MỚI TÌM

CHẾ ĐẶNG, HẾT SỨC CÔNG HIỆU

1. — Nhức mỏi, đau gân, nhức xương, phong tê và bại xuội

Là tại khí huyết suy nhược hay là kinh lạc khô khan, bón rít, cùng cảm phong hàng thử thấp mà sanh ra :

a) Nhức mỏi cùng mình, trong xương hay là trong gân.

b, Tê bại nửa thân mình, bên tả hay là bên hữu.

c) Hoặc hai chân bại xuội nhức mỏi đi đứng không đặng.

d) Hoặc bình khô nhọc thắc, đầu gối lớn ống quyển nhỏ đau nhức khó chịu.

e, Hoặc đau đầu vai, sưng mắc cá thốn dưới bàn chân, tay chân rung rẩy.

f) Hoặc bởi gốc độc bịnh phong tình nhập vào xương cốt, đau cùng lẩy bẩy, nhức cả châu thân, tay chân bại xuội.

g) Hoặc đàn bà khi sanh đẻ uống thuốc phá huyết thái quá hay là sản hậu cũng là tiểu sản khí huyết suy kém mà sanh ra những mối tê bại, nên dùng thuốc :

TAM HƯƠNG THÔNG VỆ HOÀN số 32

Mỗi hộp 0$80 uống năm lần, hết sức công hiệu

2. — Trệ khí hay là sưng dái

a) Bởi mắc bịnh phong tình (nhứt là lậu) chưa dứt tuyệt, hay là dùng thuốc công phạt thái quá, thận suy đi đứng nhiều, làm công chuyện mệt mà sanh ra.

b) Bởi chơi cách thổ dâm, hoặc bị cấm dục lâu quá cũng dâm dục thái quá mà sanh ra.

c) Bị đánh, bị đá hay là bị đụng chạm vào cùng người yếu đuối làm việc nặng nề, mệt nhọc, như đá banh, đi xe máy, chạy bộ mà sanh, nên dùng thuốc :

TRỆ KHÍ số 31

Mỗi hộp 0$80 uống bốn lần sẽ hết liền

3. — Đàn bà làm băng cũng có thể giây dưa không dứt hay là trước đi trước lại

Như băng huyết màu ra xối xả dầm dề hay là có đường kinh giây dưa năm mười ngày không hết, hoặc hết rồi trước đi trước lại, trong mình mệt nhọc, bần thần, đau lưng, đau bụng, ăn không biết ngon, tay chân nhức mỏi, nên dùng thuốc :

PHỤ NỮ SANH TÂN HOÀN số 26

Mỗi hộp 1$00 sự công hiệu thấy liền trước mắt

4. — Bảo lành không đau bụng, không hư thai, sau đứa nhỏ đặng mạnh mẽ

Mới thọ thai, hay ói mửa ăn uống không biết ngon hoặc thai yếu bụng trằng rang đa bụng, tay chân mệt mỏi, bần thần, đau lưng, rang tức hay là trước kia có thai mà tiểu sản, nhiều lần nuôi không đặng, hoặc có thai trợt té hay với lấy vật chi thai động hoặc trệ nên dùng thuốc :

THIÊN TIÊN BẢO DỰNG HOÀN số 24

Mỗi hộp. . . . . 1$00

Uống đặng 5 ngày chẳng những là trị được mấy bịnh kể trên mà lại bổ khí huyết thêm sức lực đến lúc chuyển bụng ít đau, tử - cung được trơn và ở (để mau) không đều gì trắc trở sau đứa nhỏ đặng mạnh mẽ không èo uột, không nổi sải và ghẻ chốc.

NHÀ THUỐC

ONG-TIÊN

TỔNG - CUỘC Tél. 20.778

51 81 84 86 88 90-92 rue P. Blanchy prolongée, Phú-nhuận -:- SAIGON

CÓ BÁN LẺ KHẮP CÁC NƠI, CHẠY RẤT MẠNH MẼ

Nỗi oan ai rọ

Tôi có một người bạn. Người ấy tánh tình trẻo nhả, bao giờ cũng vui vẻ hoạt động, tỏ ra một trang thanh niên biết sống là vui, một hôm gặp tôi thấy tánh tình thay đổi và tỏ nỗi bực tức đã mang nặng bên lòng mà phàn nàn rằng không bao giờ đi chơi vào xóm chị em lại mắc phải bịnh phong tình một cách bất ngờ như vậy. Tôi thoản nhiên cắt nghĩa để bạn rõ và để an ủi nỗi lòng bạn, vì căn bịnh gớm ghê ấy truyền từ lâu lớn đời nầy qua đời nọ có khi ông cha mắc bịnh mà con cháu phải bị di truyền vậy, có lẽ bạn vì cớ ấy mà phải chịu trải qua cảnh sầu khổ, nhưng không khó, bạn chỉ tìm mua đặng được SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN của nhà thuốc ÔNG-TIÊN thì bạn sẽ không còn đau đớn mà cũng không cần phải lo ngại về sau.

SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN là vị cứu tinh của bịnh phong tình, ai dùng cũng đều công nhận như vậy. Có bán khắp nơi.

AU BON PASTEUR!!

Au Bon Pasteur là một thứ laine tốt nhất thế-giới, nhà Máy dệt An-Thành năm nay dùng toàn laine «Au Bon Pasteur» để làm áo pullover, lại mới chế ra kiểu pullover «Doctorat le Major» và kiểu pullover «Au Bon Pasteur» đều bán có 3$50 một cái, «Mondia» 3$20, «Doctorat» 2$90, «Fantasia» 2$80, «Soliar» 3$00 ; áo chemisette «Avia» 0$75, chemisette «Elégant» col élastique 0$90, áo cao-su đen đi mưa kiểu «Trenco-Lux» imperméable 4$50, kiểu «Trenco-Lux» croisé 6$00, kiểu «Trenco-Lux» para-verse 5$50.

Áo laine con nít có tay giải dè màu rất đẹp, mới đẻ đến 6 tháng 0$90 ; 1-2 tuổi 1$20 ; 3-4 tuổi 1$40 ; 5 6 tuổi 1$60 ; 7-8 tuổi 1$80 ; 9-10 tuổi 2$00 ; 12-13 tuổi 2$30 ; 14-15 tuổi 2$90.

Các bà các cô qui phái mới dùng áo laine kiểu «Doctorat» mode 3$20, kiểu «Mondia» mode 3$10, hai thứ áo ấy có thể làm tăng vẻ xuân-sắc người lịch sự, nhất là các cô gái tân-thời.

AN-THÀNH

N° 41, Phố hàng Đào, N° 41

HANOI

VIỆC TRONG NƯỚC

(Tiếp theo trang 2)

Góp thuế chợ cách mới lại lộng quyền quá!

Làng Đại lộc, tổng Tịnh trung, phủ Sơn tịnh, năm 1932 có xin phép lập một cái chợ, kêu là chợ Ga (vì chợ ấy gần ga Đại lộc). Chợ ấy mấy năm trên do làng góp lãng kiếm lợi để phụ thuế thân cho dân, mỗi năm chịu cho nhà nước 36$. Năm nay có hai người trong làng là hương bản Nguyễn Dần và phòng kiểm Dây mướn lên 50$. Muốn thủ lợi cho nhiều, góp bổ buôn bán một cách vô lý, xin kể ra sau :

Hễ đến buổi chợ, chúng đem một cái tráp đựng tiền, tay cầm một cây viết chì đỏ, hễ ai bán mấy ống lúa, hoặc bắp, hoặc đồ lang, thì lấy viết chì ghi trên nón (?), rồi sau nhớ mà góp (bất kỳ nón cũ hoặc mới không đều ghi cả), người nào không cho ghi thì chúng nó tại đánh ung hăng.

Ngày 25 tháng 11 ta, có vợ Nghiêm ở làng Khương mỹ, phủ Tam kỳ (Quảng nam), vào ở đậu tại nhà Thịnh để mua lúa, Nghiêm mua cách chợ 20 thước tây, bọn ấy tới xiết sáng, bảo sao không vào chợ mua đặng góp thuế bỏ bán. Muốn cho xong việc, Nghiêm nấn nỉ xin lại cái ống, chúng không cho ; Nghiêm sẩy người cuả nhà đến xin chuộc, bọn ấy nhận Nghiệm xuống đánh, rồi trói đứng ở cột lều chợ, Nghiêm la làng, hương lý chạy tới, báo phủ. Ngày 27 tới quan phủ phái thầy phó tổng Soạn đến khám biên, Nghiêm khai có đem theo mình 32$ mua lúa, bị hai tên ấy đánh rớt mất 4$80, chỉ còn có 27$20. Khai xong, qua ngày sau giải về phủ xét, không rõ quan xử sao mà đến ngày 21 bọn ấy được thả về, uống rượu say, rao đồng chợ rằng : Từ nay về sau ai bán vật gì phải vào chợ, nếu không tuân lời, sẽ đánh như tên Nghiêm vậy.

Ngày 29 có con nhỏ 14 tuổi, bán nửa ang lúa, chúng quên ghi trên nón, một lát về chợ xét, thấy con nhỏ ngồi bán lúa, mà trên nón không có dấu ghi, chúng bảo gian, trốn tiền góp, nên đòi nón khác, rồi cho con bé mã, tát tai !

Bọn góp thuế chợ ga Đại lộc lộng quyền như thế, xin kể sơ vài chuyện nghe thấy rõ ràng. Mong quan trên trừ mối hại ấy cho

L. H. lai cảo

Một tấn kịch rượt nhau

QUI-NHƠN. — Hồi hai giờ chiều ngày 17 Janvier, trước sở đạc điền (Entreprise Cadastre) ở đường Gia long Qui nhơn, có xảy ra một tấn kịch giữa một người xếp và một người làm việc

Nguyễn thầy Ng. có làm công cho sở đạc điền nầy đã lâu. Một tháng trước có lệnh bớt mấy người vì phần việc đã gần xong. Nạn thất nghiệp là mối đáng lo cho thầy Ng., thầy có xin qua Bureau central (tức là phần việc về Địa bộ của sở đạc điền ấy), để nuôi sống lúc nhỏ khăn nầy.

Vì một chuyện trả nài chi đó mà người xếp đánh thầy ta, hai bên nắm ở nhau, rượt ra đến tận đường. Có lính cảnh sát can thiệp. Người xếp trở vào bàn giấy, thầy Ng. nghĩ tức thế nào, lại chạy vô mà cầm nói : «Xin ông trả chai rượu Pernot lại cho tôi» Je vous prie de me rendre les deux bouteilles Pernot'. Sẵn nóng lại nổi lên, người xếp bèn hầm rượt thầy ta một phát nữa, và lần nầy thầy Ng. mới bắng cái sở qui hóa của thầy.

Không lời phê bình — Nghe thấy

Quanh chuyện đình công

Gần 80 thợ ở hãng Auto Hall

Từ chiều 16 Janvier, gần 80 thợ ở hãng Auto-Hall (Saigon) đều đình công, yêu cầu tăng lương. Chỉ có trên chục người làm thôi.

Chủ có dọa, nếu thợ không làm, sẽ đuổi, nhưng thợ vẫn ở nhà.

Trên 500 thợ may ở Haiphong

Sáng 19 Janvier, trên 500 thợ may ở Haiphong cũng hưởng ứng theo các bạn đồng nghiệp ở Hanoi mà đình công. Họ cũng xin như thợ ở Hanoi.

Thợ 35 nhà máy gạo ở Chợ-lớn

Đêm 19 Janvier, thợ làm ở 35 nhà máy gạo của khách trú ở Chợ-lớn, (Nam-kỳ), đều đình công cả. Họ yêu cầu thi hành luật xã hội.

Nhà chuyên trách có khuyên bảo vô làm, nhưng họ không chịu.

Thợ nhà thuốc Cofat

Cũng trong Chợ-lớn, sớm mai 19 Janvier, gần 600 thợ làm ở nhà thuốc Cofat đều đình công. Sau cuộc điều đình, có một ít người làm lại.

Hàng thịt và hàng rau ở chợ Phú-thọ (Bắc-kỳ)

Sáng 20 Janvier, bạn hàng thịt và hàng «la ghim» ở chợ Phú-thọ (Bắc-kỳ) đều làm reo để xin nhà nước cho họ bán giá cao lên, vì giá nhà nước định cho họ quá.

Thợ làm mũ và khăn ở Hanoi

Sáng 21 Janvier, độ 200 thợ làm mũ ở Hanoi đình công, yêu cầu chủ tăng lương, mỗi năm nghỉ 15 ngày, mỗi ngày làm 10 giờ, chủ nhật được nghỉ...

Chiều nay dùng trước bữa cơm một GRAIN DE VALS

Thuốc tẩy nhẹ làm trong sách máu

Máy hát DOUGLUS - VICTROLA

Dĩa hát VICTOR, là những hiệu danh tiếng nhất

Có trên 25 kiểu máy cực tối tân, giá thực hạ.

Có đủ hiệu dĩa hát Nam, Trung, Bắc, Tây, Tàu, Nhật-bản, Lào, Cao-miên, quí-ngài mua máy hát hoặc dĩa hát, gởi Contre-Remboursement, khỏi chịu cước phí.

LE-VAN-TAI

Agent exclusif des Disques et Phones

82, Rue Georges Guynemer

SAIGON

Bệnh Quỷ Thuốc Tiên

Xin các bạn mắc bệnh Lậu, hay Tim La mà các bạn đã uống đủ các thứ thuốc trong Nam ngoài Bắc mà bệnh vẫn không khỏi và rất hết nọc thì xin uống ngay thuốc HOÀNG-VĂN-ẤP, 47, Ninh Xá, BẮC-NINH (Tonkin) thì bệnh nặng, hay nhập cốt nặng thế nào cũng phải mau khỏi và rất hết nọc độc, người không mệt, không hại sinh dục. Thuốc Lậu 1$00, Tim-La 2$00, khi mua gửi ít tiền trước, còn linh hóa giao ngân. Chớ bản hiệu không bắt chước như mọi người nói như thần, như thánh, vẽ hình vẽ ảnh, người có bệnh tin uống tiền mất bệnh còn, chứ thuốc của bản hiệu hễ dùng thì thế nào cũng mau khỏi và rất hết mọi nọc độc, hễ có bệnh xin cứ tin dùng qua khảo rõ thuốc bản hiệu như thế nào.

Có bán LÊ NAM HUNG Phan-thiết

BỌ BA!...

MUỐN : TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG :

	S		SHELLCOOL
1)	DẦU XĂNG (ESSENCE)	H	SHELL A CYL
2)	DẦU NHỚT (HUILE)	E	HUILE SHELL
3)	MỠ (GRAISSE)	L	GRAISSE SHELL

Có dùng mới biết ; L *biết chắc dùng mãi.*

Đâu đâu cũng sẵn có

SHELL

ĐÃ SINH RA KIẾP Ở ĐỜI AI KHÔNG PHÒNG-TÍCH LÀ NGƯỜI VÔ DUYÊN

[illegible]

PHÒNG-TÍCH

THẦN-DƯỢC «CON CHIM»

[illegible]

VÕ-ĐÌNH-TÂN

Ấn-tứ Kim-tiền 1936

178 bis Lachtray -:- HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ :

HUẾ : [illegible]
TOURANE : [illegible]
NHATRANG : Kim-Anh, Librairie ;
PHANTHIẾT : Lê Nam Hưng, Commerçant ;
QUINHƠN : Đồng-Lập, Avenue Khải-Định ;
QUẢNGNGÃI : [illegible]
SOCTRANG : [illegible]
VINH : [illegible]
VIENTIANE : [illegible]
THAKHEK : [illegible]
LUANGPRABANG : [illegible]
Các tỉnh khác Trung Nam Bắc có đại lý.

Người biết dùng thuốc chỉ nên dùng các thứ thuốc của hiệu :

ĐẠI - QUANG DƯỢC - PHÒNG

Vì Đại-Quang Dược-phòng đã nổi tiếng khắp Trung, Nam, Bắc-kỳ là nhà thuốc có nhiều món thuốc hay nhứt công hiệu nhứt — dùng đã mau nên bịnh lại rẻ tiền. Cam-tích-tán Đại-Quang, Dầu Đại-Quang, Thối-nhiệt-tán Đại-Quang, thuốc ho Đại-Quang, thuốc bổ Huyết Trung-Bửu Đại Quang (nhãn hiệu con Bươm Bướm) là mấy thứ thuốc hay đặc sắc, trị bệnh công hiệu đủ trăm phần trăm. Khắp các xứ Trung, Nam, Bắc-kỳ đều có đại-lý,

ĐẠI - QUANG DƯỢC - PHÒNG

TỔNG - CUỘC tại CHỢ LỚN, 27, Boulevard TỔNG - ĐỐC - PHƯƠNG, giây nói số 30055 — PHÂN - CUỘC tại HANOI, 29, PHỐ HÀNG NGANG giây nói số 805

Imprimerie TIẾNG-DÂN — HUẾ

Directeur Gérant : HUỲNH-THÚC-KHÁNG